

عنوان کتاب : پایگاه داده دفتر کار آزاد

نویسنده : امین شکری پور ؛ رامین شکری پور ، سیما زمانی

ناشر : انتشارات اردلان ، شرکت داده پردازی ایران

ویراستار علمی : محمد تشکری

ویراستار متن : مهران تاج بخش ، مهرداد تاج بخش

طراحی و صفحه آرایی : مهران تاج بخش

لیتوگرافی : مقدم

چاپ : هاشمی

صحافی : پیام

تیراژ : ۳۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ اول - زمستان ۸۵

مرکز انحصاری پخش : انتشارات اردلان

نشانی : تهران ، خیابان استاد نجات الهی ، خیابان مراغه ، شماره ۶ ، واحد ۸۰۸

تلفن : ۸۸۹۶۲۸۵ - ۸۸۹۲۶۲۸۴ - ۸۸۸۰۶۴۸۰

فاکس : ۸۸۸۰۶۴۸۰

پست الکترونیکی : ardalanpublishing@easta.net

وب سایت : www.ardalanpublishing.com

شکری پور، امین؛ رامین شکری پور؛ سیما زمانی

پایگاه داده دفتر کار آزاد / Open Office / امین شکری پور؛ رامین شکری پور؛ سیما زمانی؛ (به سفارش شرکت داده پردازی ایران)
تهران؛ اردلان، ۱۳۸۵

۱۶۳ ص. : مصور، جدول.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

ISBN 978-964-96752-8-2

۱. پایگاه اطلاعاتی. ۲. مدیریت. ۳. نرم افزار

Open Office - Base

ج. عنوان: پایگاه داده دفتر کار آزاد

۷ص ۸ش / ۴ / HF۵۵۴۸

۰۰۵

کتابخانه ملی ایران ۴۶۳۸۰-۸۵م

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به شرکت داده پردازی ایران و انتشارات اردلان می باشد.
هرگونه تکثیر و کپی برداری منوط به اخذ مجوز رسمی از شرکت داده پردازی ایران می باشد.

فهرست مطالب

۲	۱. شروع
۲	۱.۱. مفاهیم پایگاه داده‌ها
۲	۱.۱.۱: پایگاه داده چیست؟
۲	۱.۱.۲: نحوه سازماندهی پایگاه داده‌ها
۳	۱.۱.۳: کلید اصلی چیست؟
۳	۱.۱.۴: شاخص چیست؟
۳	۱.۱.۵: ارتباط جدولها در یک پایگاه داده
۴	۱.۱.۶: قوانینی برای تضمین حفظ روابط و امنیت بین جدولها
۴	۱.۲. قدمهای اولیه با پایگاه داده‌ها
۴	۱.۲.۱: استفاده از مدیر پایگاه داده
۵	۱.۲.۲: باز و بسته کردن پایگاه داده
۷	۱.۲.۳: باز کردن و وارد شدن به یک پایگاه داده
۱۲	۱.۲.۴: ارتباط مدیر پایگاه داده با پرونده متنی به عنوان یک پایگاه داده
۱۶	۱.۲.۵: ایجاد کردن یک پایگاه داده جدید
۱۷	۱.۳. استفاده از راهنما
۱۹	۱.۳.۱: محتویات راهنما
۲۰	۱.۳.۲: شاخص راهنما
۲۱	۱.۳.۳: قسمت جستجو
۲۲	۱.۳.۴: چاپ کردن صفحات راهنما
۲۲	۱.۳.۵: قسمت چوب الف‌ها
۲۲	۱.۴. تنظیمات نمایشی
۲۲	۱.۴.۱: تغییر دادن حالت صفحه اصلی

۱.۴.۲: بازکردن چند صفحه به صورت همزمان

۱.۴.۳: نمایش و مخفی سازی نوار ابزارها

۱.۵: تنظیمات پایه ای و دائمی

۱.۵.۱: User Data

۱.۵.۲: موقعیت و مکان پرونده

۲. جدولها

۲.۱: ساختن و ویرایش جدول

۲.۱.۱: ساختن جدول در محیط طراحی

۲.۱.۲: تعریف کلید اصلی

۲.۱.۳: اجباری کردن یک فیلد

۲.۱.۴: ایجاد جدول با استفاده از سازنده خودکار

۲.۱.۵: اضافه کردن یک فیلد به جدول موجود

۲.۱.۶: تغییر دادن خصوصیات قالب بندی فیلدها

۲.۲: درج داده در جدول

۲.۲.۱: درج کردن داده در جدول

۲.۲.۲: حذف کردن یک جدول

۲.۲.۳: ذخیره کردن یک جدول

۲.۲.۴: تغییر دادن نام جدول

۲.۲.۵: تکثیر کردن جدول

۲.۲.۶: پنهان کردن جدولها

۲.۲.۷: تغییر دادن عرض ستونها در یک جدول

۲.۲.۸: اصلاح دادهها در یک رکورد

۲.۲.۹: حذف کردن یک رکورد

۵۰

۵۱

۵۴

۵۵

۵۷

۵۷

۵۸

۶۰

۶۰

۶۰

۶۲

۶۲

۶۲

۶۲

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۲

۷۲

۷۲

۷۲

۷۳

۷۳

۲.۲.۱۰: استفاده از دستور بازگشت یا پیشرفت

۲.۲.۱۱: حرکت درون یک جدول

۲.۲.۱۲: حرکت و تکثیر کردن مقادیر فیلدها

۲.۳: روابط جدولها

۲.۳.۱: ایجادکردن یک رابطه بین جدولها

۲.۳.۲: حذف روابط بین جدولها

۲.۳.۳: قوانینی برای فیلدهای دارای رابطه

۲.۴: تمرینها

۲.۴.۱: تمرین ۱

۲.۴.۲: تمرین ۲

۳: فرمها

۳.۱: فرم چیست؟

۳.۲: کارکردن با فرمها

۳.۲.۱: ایجاد و ذخیره کردن یک فرم

۳.۲.۲: بازکردن یک فرم

۳.۲.۳: استفاده از فرم برای واردکردن، اصلاح و حذف رکوردها

۳.۲.۴: جابجایی در بین رکوردهای یک فرم

۳.۲.۵: حذف یک فرم

۳.۲.۶: ذخیره کردن و بستن یک فرم

۳.۳: تمرینها

۳.۳.۱: تمرین ۱

۳.۳.۲: تمرین ۲

۴: بازیابی اطلاعات

۴.۱: بازیابی اطلاعات چیست؟

۷۳	۴.۲ جستجو
۷۳	۴.۲.۱: استفاده از دستور جستجو در یک جدول
۷۵	۴.۳. غربال
۷۵	۴.۳.۱: ایجاد کردن غربال برای یک جدول و فرم
۷۶	۴.۳.۲: حذف کردن یک غربال از جدول یا فرم
۷۶	۴.۴ درخواستها
۷۶	۴.۴.۱: ایجاد و ذخیره کردن درخواستها
۷۹	۴.۴.۲: اضافه کردن معیار به درخواست با استفاده از عملگرها
۸۰	۴.۴.۳: اجرا کردن درخواست
۸۰	۴.۴.۴: ذخیره کردن و بستن درخواست
۸۰	۴.۴.۵: توابع تکمیلی در درخواستها
۸۱	۴.۴.۶: ویرایش کردن درخواست
۸۳	۴.۴.۷: نمایش نام جدول
۸۳	۴.۴.۸: پاک کردن درخواست
۸۳	۴.۴.۹: حذف کردن درخواست
۸۴	۴.۵ مرتب کردن رکوردها
۸۴	۴.۵.۱: مرتب کردن داده‌ها در خروجی
۸۵	۴.۶ گزارش چیست؟
۸۵	۴.۷ کار کردن با گزارشها
۸۵	۴.۷.۱: ایجاد و ذخیره کردن یک گزارش
۹۱	۴.۷.۲: تغییر دادن تنظیمات فیلدهای داده و سرعنوانها
۹۲	۴.۷.۳: افزودن و اصلاح کردن متن در زیرنویسها و سرعنوانها
۹۲	۴.۷.۴: حذف کردن یک گزارش
۹۲	۴.۷.۵: ذخیره کردن و بستن یک گزارش

۹۳
۹۳
۹۳
۹۳
۹۳
۹۴
۹۵
۹۵
۹۵
۹۵
۹۷
۹۷
۹۹
۹۹
۱۰۱
۱۰۱
۱۰۱

۴.۸. تمرینها

۴.۸.۱: تمرین ۱

۴.۸.۲: تمرین ۲

۴.۸.۳: تمرین ۳

۴.۸.۴: تمرین ۴

۴.۸.۵: تمرین ۵

۵. آماده کردن خروجیها

۵.۱. تنظیمات اسناد قبل از چاپ

۵.۱.۱: دیدن یک جدول، فرم و گزارش قبل از چاپ

۵.۱.۲: تغییر دادن وضعیت صفحه گزارش

۵.۲. چاپ کردن سند

۵.۲.۱: چاپ بروی کاغذ

۵.۲.۲: چاپ درون یک پرونده

۵.۲.۳: بخش Paper در قسمت چاپ

۵.۳. تمرینها

۵.۳.۱: تمرین ۱

۵.۳.۲: تمرین ۲

پیشگفتار

بی شک اولین نسل کاربران رایانه های رومیزی (PC) در پذیرش برخی تحولات و محصولات اختیاری از خود نداشتند. چرا که تنها سیستم عامل مطرح در جهان - DOS - محصول شرکت مایکرو سافت بود. پس از DOS سیستم عامل Windows هم به همین صورت - یعنی انحصاری - توسعه پیدا کرد و در واقع انحصار بازار سیستم عامل کامپیوتر های شخصی در دست شرکت مایکرو سافت قرار گرفت. با افزایش تعداد کاربران کامپیوتر های شخصی و کاربردهای آن و نیز پیشرفت فن آوری ساخت GPU های قدرتمند، توسعه سیستم عامل Windows به سرعت افزایش یافت. جالب اینکه همه این سال ها جای خالی یک رقیب جدی چندان محسوس نبود. اما با تصمیمات دولت ها مبنی بر استفاده از IT (فن آوری اطلاعات) جهت سهولت بخشیدن به فرآیندهای اداری و مالی و تشدید این تصمیمات توسط شرکت های خصوصی عملکرد انحصاری مایکرو سافت نمایان گردید. شرکت های کامپیوتری مختلفی قصد رقابت با مایکرو سافت را داشتند اما پس از سعی فراوان یا شکست می خوردند یا توسط شرکت مایکرو سافت خریداری می شدند. حتی شکستن انحصار مایکرو سافت با تصویب قوانین در اروپا نیز امکان پذیر نشد. تنها شرکتی که توانست مشتریان خاص خود را بیابد و به عنوان رقیب (اما نه جدی)، مطرح بماند شرکت Apple بود که البته سهم این شرکت از بازار به نسبت مایکرو سافت بسیار اندک است. تا اینکه نهضت Open Source دارای یک سیستم عامل شد. هسته این سیستم عامل را یک دانشجوی فنلاندی بنام Linus Torvalds (لینوس توروالدز) در سال ۱۹۹۱ ایجاد کرد و طبق مجوز GPL - از مجوز های Open Source - بر روی اینترنت قرار داد. Linus نام این هسته را Linux گذاشت. شرکت ها و افراد زیادی به سرعت ابزارهای گنو و هسته لینوکس را کنار هم گذاشتند و توزیع های GNU / Linux را ایجاد کردند. با توجه به آزادی هایی که مجوز GPL در اختیار کاربران قرار می دهد، کم کم توجه برنامه نویسان، شرکتها و دولتها به گنو / لینوکس و نرم افزارهای آزاد/متن باز بیشتر شد. تا جایی که شرکت معظم

Novell که از رقبای سرسخت Microsoft در سیستم عامل های سرویس دهنده کوچک و متوسط می باشد، توسعه سیستم عامل اصلی خود یعنی Netware را در نسخه 6.5 متوقف کرده و با خرید یک شرکت آلمانی توزیع کننده لینوکس بنام SuSE به قیمت ۲۵۰ میلیون دلار، برنامه های بازار خود را بر اصول و اساس GNU / Linux تنظیم کرد. در همین راستا شرکت های بزرگ نظیر HP نیز گامهای قابل توجهی برداشتند. شرکت HP نخستین Laptop های لینوکسی را به بازار عرضه کرد و راه انداز اکثر محصولات چاپگر و اسکنر خود را تحت لینوکس بصورت متن باز در اختیار توسعه دهندگان قرار داد. شرکت IBM نیز سرمایه گذاری هنگفتی بر روی لینوکس جهت پشتیبانی از Mainframe ها و سرورهای خود به مبلغ ۴۰۰ میلیون دلار انجام داده است. شرکت های جدیدی نیز با فعالیت و ارائه خدمات و توسعه گنو / لینوکس ایجاد گردیده و کسب درآمد نموده اند. به عنوان مثال شرکت Redhat از معروف ترین توزیع کننده های گنو / لینوکس در دنیا در سال ۲۰۰۴ از پشتیبانی لینوکس مبلغ ۱۰ میلیارد دلار درآمد داشته است. در کشور ما ایران نیز دولت تصمیم به استفاده از این سیستم عامل در صنعت IT گرفته و این سیستم عامل را به عنوان گزینه ای دیگر در کنار بقیه سیستم عامل ها به عموم کاربران پیشنهاد می نماید. استفاده از فناوری اطلاعات به زودی بصورت یک نیاز روزمره مطرح خواهد بود و آن وقت وابستگی در این صنعت به یک شرکت خارجی مثل این خواهد بود که ما در نیروگاه های برق به یک کشور خارجی وابسته باشیم. از قابلیت های گنو / لینوکس می توان به موارد زیر اشاره نمود:

پشتیبانی کامل از زبان فارسی، عدم وابستگی به بستر سخت افزاری، عدم تاثیر نصب و حذف برنامه های جانبی در سرعت سیستم، حداکثر قابلیت سفارشی شدن توسط کاربران و برنامه نویسان، عدم آسیب پذیری در مقابل ویروس، کرمها و برنامه های جاسوسی، سازگاری با اسناد تولید شده در سیستم عامل و برنامه های شرکت مایکروسافت، پشتیبانی فنی و آموزشی در داخل کشور، امکان نصب در کنار سیستم عامل قبلی (مثلا ویندوز)، پشتیبانی از انواع سخت افزارها و هزاران قابلیت منحصر به فرد دیگر.

سخن نویسندگان

آشنایی به استفاده از کامپیوتر در هر جامعه پیشرفته و در حال توسعه‌ای برای کلیه افراد ضروری و اجتناب ناپذیر می‌باشد، در بین اقشار مختلف جامعه لزوم آن برای افراد تحصیل کرده، بیشتر است. یکی از راه‌های ایجاد انگیزه برای یادگیری کامپیوتر، فراهم آوردن موقعیت‌هایی برای پیشرفتی شغلی و اجتماعی یا فراگیری کاربرد و استفاده از کامپیوتر می‌باشد.

دولت محترم جمهوری اسلامی ایران در طرح تکفای این موقعیت را ایجاد کرده است که منجر به ایجاد علاقه برای آشنایی بسیاری از افراد با کامپیوتر شده است. برای اجرای این طرح کتابهای بسیاری متناسب با نیازهای آن، توسط افراد مختلف تهیه و منتشر گردید که خود سهم به‌سزایی در ایجاد انگیزه در یادگیری کامپیوتر داشته است. تا کنون دوره‌های تدوین شده در این طرح براساس سیستم عامل ویندوز طراحی شده و در پس از گذراندن این دوره‌ها، افراد مفاهیم پایه استفاده از ویندوز و همچنین چهار نرم‌افزار کاربردی که به مجموعه Microsoft Office مشهور است را فرا می‌گیرند امروزه سیستم عامل لینوکس دارای کاربران بسیار زیادی می‌باشد. در این سیستم عامل نیز مجموعه نرم‌افزارهایی با نام Open Office طراحی شده است که معادل مجموعه Microsoft Office در سیستم عامل ویندوز است. با توجه به طرح سیستم عامل ملی و ضرورت‌های موجود در تغییر سیستم عامل در طرح تکفای لازم می‌نماید تا کتابهایی برای علاقمندان به این سیستم عامل تهیه شود تا بتوان از آنها برای فراگیری ابزارهای کاربردی در محیط سیستم عامل لینوکس استفاده شود.

این نیاز توسط شرکت داده‌پردازی ایران به خوبی تشخیص داده شد و مجموعه‌ای شامل ۴ کتاب راهنمای استفاده از OpenOffice.org Writer، OpenOffice.org Base، OpenOffice.org Impress و OpenOffice.org Calc تهیه گردید و هم‌اکنون در اختیار شما می‌باشد. این کتاب چهارمین عضو این مجموعه یعنی آشنایی با OpenOffice.org Base می‌باشد.

در تهیه این کتاب عزیزان بسیاری ما را همراهی کردند که در اینجا از زحمات آنان تقدیر و تشکر می‌کنیم. شرکت داده‌پردازی ایران که با پشتیبانی مادی و معنوی خود، امکان تهیه کتابها را به‌وجود آورد. جناب آقای دکتر محمد خوانساری و آقای مهندس آرش معبودی که راهنما و مشوق ما در این راه بودند. آقای مهندس امیری که در تهیه مداخله‌های انگلیسی همراه ما بودند. جناب آقای مهندس حامد شکری پور که در تهیه عکسهای کتابها ما را یاری کردند. امین شکری پور - رامین شکری پور - سیما زمانی

پاییز ۸۵